

SAGŪSTĪTS UN PRATINĀTS

Sabata pēcpusdienai

NEDEĻAS PĒTĪJUMIEM:

Mk. 14, Jņ. 12:4–6, Rm. 8:28, 2. Moz. 24:8, Jer. 31:31–34, Cah. 13:7.

ATMIŅAS PANTS:

“Un Viņš sacīja: ‘Aba, Tēvs! Tu spēj visu. Ņem šo biķeri no Manis! Tomēr ne ko Es gribu, bet ko Tu gribi!’” (Mk. 14:36).

Marka evaņģēlija 14.–16. nodaļa ir zināma kā “Ciešanu stāsts”, jo te aprakstītas Jēzus ciešanas, nāve un augšāmcelšanās. Kā bija teikts 9. tēmā, pēdējās sešas nodaļas Marka evaņģēlijā apraksta tikai aptuveni vienu nedēļu. Lielākā daļa notikumu 14.–16. nodaļā notiek Lieldienu nedēļas ceturtdienā un piektdienā. Jēzus nāve notiks piektdienā un Viņa augšāmcelšanās – svētdienā.

Šīs nedēļas tēma pievēršas evaņģēlija 14. nodaļai, sākot ar piekto “sviestmaizes stāstu”, kas saista divas pretējas darbības attiecībā uz Jēzu. Tam seko pēdējais Vakarēdiens, pēc tam – Viņa cīņa Ģetzemanē. Tur Viņš tiek arestēts un aizvests pie vadītājiem, lai tiktu nopratināts. Pratināšanas aina ir saistīta ar to, kā Pēteris noliedza Jēzu, un tas veido sesto “sviestmaizes stāstu” Marka evaņģēlijā. Un atkal notiek divas pretējas darbības, bet ar ironisku pavērsienu tās apstiprina vienu un to pašu patiesību.

Visā naratīvā roku rokā iet divi pretēji stāsti. Izteismīgā veidā Marks atklāj lasītājam šos pretrunīgos sižetus, vienlaikus atklājot Jēzus triumfu.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 14. septembrī.

Neaizmirstams

Izlasi Mk. 14:1–11. Kādi divi stāsti šeit ir savīti kopā, un kā tie atšķiras viens no otra?

Mk. 14:1 norāda, ka Pashā svētki ir pēc divām dienām. Šī tikšanās, iespējams, notika otrdienas vakarā vai tās nedēļas trešdienā. Reliģiskajiem vadītājiem ir plāns un laiks. Viņiem vienkārši ir nepieciešami līdzekļi, lai sasniegtu savu mērķi. Tas nāks no pārsteidzošas puses.

Šis fragments ir piektais “sviestmaižu stāsts” Marka evaņģēlijā (sk. 3. tēmu). Stāsts par savvērestību pret Jēzu ir saistīts ar stāstu par sievieti, kura svaida Jēzus galvu ar dārgām smaržām. Divi paralēli tēli veic pretējas darbības, radot ironisku kontrastu.

Kas šī ir par sievieti, Marks neatklāj. Viņas apbrīnojamā dāvana Jēzum ir pretstatā Jūdas viltībai, nododot savu Kungu. Viņa ir bez vārda, kamēr Jūda ir viens no divpadsmit mācekļiem. Tiek izcelta sievietes dāvanas vērtība, kamēr Jūdas cena ir tikai naudas solījums.

Nav norādīts konkrēts iemesls, kāpēc viņa tā rīkojās, taču vakariņu viesi bija satriekti par milzīgo izšķērdību, kad teju gada alga tika izlieta uz Jēzus kājām. Jēzus tomēr nostājās viņas pusē un atzina, ka viņas paveiktais tiks iekļauts evaņģēlija pasludināšanā visā pasaulē kā piemiņas zīme viņai. Tas bija neaizmirstami. Patiešām, visi četri evaņģēliji dažādos veidos piemin šo stāstu, iespējams, tāpēc, ka Jēzus vārdi padarīja viņas rīcību neaizmirstamu.

Arī Jūdas nodevība nav aizmirstama. Marks norāda, ka viņa motīvs bija alkatība. Jāņa evaņģēlijs to skaidri parāda (Jņ. 12:4–6).

Marka evaņģēlijā ir vārdu spēle - “labs” ilustrē, ka šajos stāstos ir divi dažādi motīvi jeb sižeti. Mk. 14:6 sievietes rīcību Jēzus nosauc par “labu/skaistu”. Viņš norāda, ka jūs vienmēr varat darīt “labu” nabagu labā (Mk. 14:7), un Mk. 14:9 Viņš nosauc viņas rīcību par daļu no “labās vēsts/evaņģēlija”. Savukārt Mk. 14:11 Jūda meklē “labu iespēju” (ISV) nodot Jēzu. Šī vārdu spēle liek domāt, ka cilvēku savvērestība iznīcināt Mesiju patiešām kļūs par daļu no evaņģēlija stāsta, jo tā īstenos Dieva gribu atdot Savu Dēlu cilvēces glābšanai.

Kā Rm. 8:28 palīdz izskaidrot, kas šeit notiks? _____

Pēdējais Vakarēdiens

Izlasi Mk. 14:22–31 un 2. Moz. 24:8. Kas ļoti nozīmīgs kristīgajai ticībai ir atrodams šajā stāstā? _____

Mk. 14:12 norāda, ka šī bija pirmā Neraudzētās maizes svētku diena, kad tika upurēts Pashā jērs. Maltīte bija ceturtdienas vakarā.

Pēdējā Vakarēdiena laikā Jēzus iedibina jaunu piemiņas dievkalpojumu. Tā ir pāreja no ebreju Pashā svētkiem un ir tieši saistīta ar Israēla iziešanu no Ēģiptes un kļūšanu par Dieva derības tautu Sinajā. Derības aizzīmogošanas laikā, 2. Moz. 24:8, Mozus apslacina tautu ar upuru asinīm un saka: “Redzi, šis ir derības asinis, ko Tas Kungs ar jums ir slēdzis, saskaņā ar visiem šiem vārdiem.”

Pārsteidzoši, ka Svētajā Vakarēdienā, ko Jēzus šeit iedibina, netiek izmantots Pashā mielasta jērs. Tas ir tāpēc, ka Jēzus ir Dieva Jērs (sal. ar Jņ. 1:29). Vakarēdiena maize simbolizē Viņa miesu. Jaunā Derība (sal. ar Jer. 31:31–34) ir aizzīmogota ar Jēzus asinīm, un to aino kauss. Viņš saka: “Šis ir Manas derības asinis, kas par daudziem top izlietas” (Mk. 14:24).

Tad visam šim pa vidu Jēzus izsaka pravietojumu, ka visi Viņa mācekļi Viņu pametīs. Viņš citē Cah. 13:7, kur runāts par zobenu, kas sitīs ganu un avis tiks izklīdinātas. Jēzus ir gans, un Viņa mācekļi ir avis. Tā ir skaudra ziņa. Taču Jēzus pievieno cerības vārdus, atkārtojot Savas augšāmcelšanās pravietojumu. Viņš piebilst, ka dosies uz Galileju pirms mācekļiem. Šo pravietojumu pieminēs jauneklis pie Jēzus kapa Mk. 16:7, un tāpēc tam šeit ir īpaša nozīme.

Tomēr mācekļiem to visu ir pārāk grūti pieņemt, īpaši Pēterim, kurš apgalvo, ka visi pārējie var atkrist, tikai ne viņš. Tomēr Jēzus turpina svinīgo runu un paredz, ka Pēteris Viņu noliegs trīs reizes, pirms gailis būs divreiz nodziedājis. Pravietojumam būs izšķiroša nozīme Jēzus tiesāšanas un Pētera noliegšanas ainā; tāpēc tam arī šeit ir izšķiroša loma.

Ko jūs varat mācīties no visiem gadījumiem, kad esat Dievam kaut ko apsolījuši, tomēr neesat turējuši doto vārdu? _____

Çetzemane

Izlasi Mk. 14:32–42. Ko Jēzus lūdza Çetzemanē, un kā šī lūgšana tika atbildēta? _____

Jēzus un Viņa mācekļi, atstājot mūriem ieskauto Jeruzalemes pilsētu, kur viņi ēda Pashā jēru, dodas pāri Kidronas ielejai uz dārzu Eļļas kalna nogāzē. Nosaukums Çetzemane nozīmē “eļļas spiede”, kas liek domāt, ka tuvumā atradās olīveļļas apstrādes spiede. Precīza vieta nav zināma, jo 70. gadā Eļļas kalna aplenkuma laikā romieši visus kokus nocirta.

Kad Jēzus ieiet dārzā, Viņš atstāj tur Savus mācekļus un dodas tālāk kopā ar Pēteri, Jēkabu un Jāni. Bet tad Viņš atstāj arī šos trīs un dodas tālāk viens pats. Šī telpiskā distancēšanās liecina, ka Jēzus kļūst arvien izolētāks un vientuļāks, dodoties pretī gaidāmajām ciešanām.

Jēzus lūdz, lai ciešanu kauss tiek atņemts, bet tikai tad, ja tā ir Dieva griba (Mk. 14:36). Viņš lieto aramiešu vārdu “abba”, ko Marks tulko kā “tēvs”. Šis termins nenozīmē “tētis”, kā daži ir ierosinājuši. Termins, ko bērns lietoja, lai uzrunātu savu tēvu, bija “abi” (skat. Raymond E. Brown “The Death of the Messiah”, Anchor Bible Reference Library [New York: Doubleday, 1994], 1. sēj., 172., 173. lpp.). Tomēr vārda “abba” lietojums ietver ciešas ģimeniskas saites, ko nevajadzētu uztvert kā nenozīmīgas.

Jēzus lūdz, lai ciešanu kauss tiek atņemts. Bet Viņš pakļaujas Dieva gribai (sal. ar Kunga parauglūgšanu Mt. 6:10). Visā pārējā ciešanu stāstā kļūst acimredzams, ka Dieva atbilde uz Jēzus lūgšanu ir “nē”. Viņš neatņems ciešanu kausu, jo caur šo pieredzi pasaulei tiek dāvāta pestīšana.

Kad jūs saskaraties ar grūtībām, ir jauki, ja jums ir draugi, kas jūs atbalsta. Fil. 4:13 Pāvils runā par to, ka visu dara Tā spēkā, kas viņu stiprina. Daudzi aizmirst Fil. 4:14, kur apustulis iesāk ar vārdu “tomēr”. Tajā teikts: “Tomēr jūs labi darījāt, ņemdami dalību manās bēdās.” To Jēzus vēlējas Çetzemanē. Trīs reizes Viņš nāca meklēt mierinājumu pie Saviem mācekļiem. Trīs reizes viņi gulēja. Beigās Viņš tos pamudināja doties kopā ar Viņu, lai stātos pretī pārbaudījumam. Viņš ir gatavs; mācekļi nav.

Atstājot visu, lai bēgtu no Jēzus

Izlasi Mk. 14:43–52. Kas šeit notiek tāds, kas ir tik ļoti svarīgs glābšanas plānā? ____

Ir šokējoši, ka viens no Jēzus tuvākajiem cilvēkiem nodeva Viņu ienaidniekiem. Jūdas motivācija evaņģēlijos nav īpaši sīki aprakstīta. Taču Elena Vaita raksta: “No dabas Jūdām bija stipri izteikta tieksme uz naudu, bet agrāk viņš vēl nebija tik sabojāts, lai izdarītu kaut ko tamlīdzīgu. Viņš sevi loloja ļaunu mantkārības garu, līdz tas kļuva par viņa dzīves noteicošo spēku. Mīlestība uz bagātību guva virsroku pār mīlestību pret Kristu. Kļūdams par viena netikuma vergu, tas nodeva sevi sātanam, lai iegrimtu grēkā visā pilnībā.” (Elena Vaita “Laikmetu ilgas” 716. lpp.)

Nodevību pašu par sevi nosoda visi, pat tie, kas izmanto nodevējus (sal. ar Mt. 27:3–7). Taču Jūdas darbība ir īpaši zemiska, jo savu nodevību viņš centās slēpt draudzības aizsegā. Viņš pūlīm deva norādījumus, ka vīrietis, kuru viņš skūpstīs, ir arestējams. Šķiet, ka Jūda gribēja noslēpt savu nodevību gan no Jēzus, gan citiem mācekļiem.

Kad pūlis arestē Jēzu, izceļas haoss. Kāds izvelk zobenu (Jņ. 18:10, 11 teikts, ka tas bija Pēteris) un augstā priestera kalpam nocērt ausi. Jēzus uzrunā pūli, pārmetot tiem, ka viņi slepeni dara to, ko baidījās darīt atklāti, kad Viņš mācīja templī. Bet Jēzus noslēdz ar atsauci uz Svēto Rakstu piepildīšanos. Šis ir vēl viens signāls duālajam sižetam, kas vijas cauri ciešanu stāstījumam – tas ir, Dieva griba piepildās pat tad, ja cilvēka griba darbojas, lai iznīcinātu Mesiju.

Visi mācekļi bēg, arī Pēteris, kurš tomēr vēlāk atgriezīsies un sekos Jēzum no attāluma, nonākot nepatīkšanās. Taču Mk. 14:51, 52 lasām par kādu jaunekli, kas seko Jēzum, un tas nav atrodams pārējos kanoniskajos evaņģēlijos. Daži domā, ka tas bija pats Marks, bet tas nav pierādāms. Ievērojami ir tas, ka viņš aizbēg kails. Tā vietā, lai atstātu visu un “sekotu” Jēzum, jaunais vīrietis pamet visu, lai “bēgtu” no Jēzus.

Padomājiet par baismīgo atziņu, ka, būdams tikai viena netikuma vergs, Jūda kļuva par nodevēju. Ko tam vajadzētu mums mācīt par grēka ienišanu un pārvarēšanu Dieva žēlastībā? _____

Kas tu esi?

Izlasi Mk. 14:60–72. Salīdzini, kā Jēzus atsaucās uz notikumiem, salīdzinot ar to, kā Pēteris to darija. Kādas mācības mēs varam gūt no šīm atšķirībām? _____

Mk. 14:53–59 aprakstīta Jēzus nogādāšana Sinedrija priekšā, kā arī tiesas procesa pirmā daļa. Tā ir neapmierinātības paušana. Atkal un atkal vadītāji cenšas panākt, lai viņu apsūdzības pret Jēzu saglabātos. Evaņģēlija autors atzīmē, ka liecība bija nepatiesa un liecinieki nekad to neapstiprināja.

Visbeidzot augstais priesteris pieceļas un tiešā veidā uzrunā Jēzu. Sākumā Jēzus neatbild. Bet tad augstais priesteris nodod Viņu Dieva priekšā (sk. Mt. 26:63) un uzdod tiešu jautājumu, vai Viņš ir Mesija. Jēzus godīgi un atklāti to atzīst un norāda uz Dan. 7:13, 14, kur teikts par Cilvēka Dēlu, kas sēž pie Dieva labās rokas un nāk uz debesu padebešiem. Tas augstajam priesterim ir par daudz. Viņš saplēš savas drēbes un aicina izteikt Jēzum nosodījumu, ko padome nekavējoties dara. Vadītāji sāk Jēzu apkaunot, spļaujot uz Viņu, aizsedzot Viņa seju, sitot Viņu un aicinot pravietot.

Kamēr Jēzus atrodas iekšā, tiek tiesāts un sniedz godīgu liecību, Pēteris atrodas ārpusē un runā melus. Šis ir sestais un pēdējais “sviestmaizes stāsts” Marka evaņģēlijā, un šeit ironija ir īpaši izteikta. Šeit ir divi paralēli varoņi, Jēzus un Pēteris, kuri veic pretējas darbības. Jēzus sniedz patiesu liecību, Pēteris – nepatiesu. Trīs reizes Pēteri uzrunā kāds kalps vai blakus esošs cilvēks, un katru reizi viņš noliedz saistību ar Jēzu, pat izsakot lāstu un zvērot.

Tieši šajā brīdī gailis dzied otrreiz, un Pēteris pēkšņi atceras Jēzus pravietojumu, ka viņš tajā pašā naktī trīs reizes noliegs savu Kungu. Viņš salūst un raud. Lūk, pārsteidzošā ironija – tiesas procesa beigās Jēzum tiek aizsietas acis, viņš tiek sist un viņam tiek pavēlēts “pravietot”! Ideja bija ņirgāties par Viņu, jo Viņš nevarēja redzēt, kas Viņu sit. Tikmēr Pēteris pagalmā noliedz Jēzu, piepildot vienu no Jēzus pravietojumiem. Noliedzot Jēzu, Pēteris atklāj, ka Jēzus ir Mesija.

Kādus cerības vārdus jūs teiktu kādam, kurš, lai gan vēlas sekot Jēzum, dažreiz to neizdara? Kurš no mums dažkārt nav spējis rīkoties pareizi, kā Jēzus to vēlētos? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Laikmetu ilgas” nodaļas “Pie Annas un Kajafas” un “Jūda” (698.–722. lpp.).

“Kad apkaunojošā zvēresta vārdi vēl bija uz Pētera lūpām un gaiļa skaļā dziedāšana skanēja viņa ausīs, Pestītājs novērsās no bargajiem tiesnešiem, lai uzlūkotu Savu nabaga mācekli. Tajā pašā mirklī kaut kas vilktin vilka Pēteri paskatīties uz Kungu. Viņa cēlajos sejas vaibstos māceklis lasīja dziļu līdzjūtību un sirdssāpes, bet dusmu tur nebija.

Šīs bālās, ciešanu pilnās sejas izskats, trīcošās lūpas, līdzjūtīgais un piedodošais skats Pētera sirdi skāra kā asa bulta. Pamodās sirdsapziņa. Sāka šķetināties atmiņu pavediens. Pēteris atcerējās savu tikai pirms nedaudz stundām doto solījumu kopā ar Kungu doties cietumā un nāvē. Māceklis atcerējās, kā viņam sāpēja, kad Pestītājs augšistabā teica, ka tas vēl šajā naktī trīs reizes aizliegs savu Kungu. Pēteris tikko bija apliecinājis, ka Jēzu nepazīstot, un tagad ar rūgtumu bija spiests atzīt, cik labi Kungs pazina viņu, cik pareizi spēja lasīt viņa sirdi, kuras maldīgums pašam Pēterim nemaz nebija zināms.” (Elena Vaita “Laikmetu ilgas” 712., 713. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kā, izlasot to, ko Jēzus paredzēja Mk. 14:9, mēs varam apbrīnot, kā piepildās vēl kāds no Jēzus pravietojumiem – ļoti mazticams, ņemot vērā apstākļus, kādos tas tika izteikts?

2. Salīdziniet un pretstatiet Jūdu un Pēteri. Kas līdzīgs un kas atšķirīgs ciešanu stāstā bija viņu rīcībā?

3. Pārrunājiet Svētā Vakarēdiena nozīmi. Kā mēs varam padarīt to jēgpilnāku mūsu draudzē un iesaistīt tā svinēšanā vairāk locekļus?

4. Pārrunājiet to, ka Dievs atbildēja “nē” uz Jēzus lūgšanu Ķetzemanē. Ko tas nozīmē, kad Dievs mums saka “nē”?

5. Lai gan Pēteris ar saviem nolieģumiem ļoti pievīla Jēzu, Viņš Pēteri neatmeta. Kādu cerību jūs varat gūt no šī fakta?